

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/57/2017
Identifikačné číslo spisu: 8112232835
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8112232835.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: FINIMO a.s., Mlynské Nivy 54, Bratislava, IČO: 31 384 277, zastúpeného JUDr. Zuzanou Majcherovou, advokátkou so sídlom Mlynské Nivy 54, Bratislava, proti žalovanému: NUUK, s.r.o., so sídlom Čapajevova 23, Prešov, IČO: 36 492 906, zastúpenému JUDr. Lýdiou Farbakovou, advokátkou so sídlom Floriánova 12, Prešov, v konaní o zaplatenie 4.384,95 Eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 1. február 2017, č. k. 5Cob/81/2016-183, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .
- II. Žalobca m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov uznesením zo dňa 14.2.2014, č. k. 18Cb/39/2013-52, návrh žalobcu na pripustenie zmeny účastníkov konania na strane žalobcu zo dňa 8.1.2014, zamietol a to podľa § 92 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 109 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.
2. V dôvodoch poukázal na ustanovenie § 109 Exekučného poriadku, ktoré upravuje tzv. poddžnicu žalobu, ktorá je osobitným typom žaloby a konanie o nej je klasickým sporovým konaním podľa tretej časti O. s. p. V poddžnickej žalobe ide o právny vzťah, ktorý oprávnenému dovoľuje, aby vo vlastnom mene uplatňoval právo povinného, vyplývajúce z hmotnoprávneho vzťahu povinného k jeho dlžníkovi. Súd prvej inštancie konštatoval, že ide len o procesné oprávnenie uspokojiť sa z pohľadávky povinného voči jeho dlžníkovi a prechod aktívnej legitímácie pri poddžnickej žalobe, nie je vyslovený v žiadnom ustanovení zákona. Okresný súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že by zastavením exekučného konania na základe návrhu oprávneného, stratil žalobca aktívnu legitímáciu v konaní o poddžnickej žalobe, a že by sa v celom rozsahu obnovila ex lege aktívna legitímácia povinného INFORAMA a.s. Prvoinštančný súd nepovažoval zastavenie exekučného konania vedeného Okresným súdom Bratislava

II, za takú právnu skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod, resp. prechod práv a povinností, o ktorých sa koná.

3. Odvolací súd v tomto spore rozhodol uznesením zo dňa 28.8.2014, č. k. 5Cob/27/2014-76 tak, že potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a ďalším uznesením zo dňa 18.9.2014, č. k. 5Cob/27/2014-78, pripustil dovolanie proti vyššie uvedenému uzneseniu a súčasne odmietol odvolanie INFORAMA a.s., Mlynské Nivy 54, Bratislava. V dôsledku dovolania žalobcu, bolo rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmané Najvyšším súdom SR. Dovolací súd uznesením zo dňa 21.8.2016, č. k. 2Obdo/11/2015-145, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.8.2014, č. k. 5Cob/27/2014-76, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Prešove preskúmal predloženú právnu vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. v spojení s prechodným ustanovením § 470 C. s. p. a dospel k záveru, že uznesenie okresného súdu je potrebné zmeniť.

5. Odvolací súd so zreteľom na predložený Nález Ústavného súdu SR zo dňa 13.1.2016, č. k. I ÚS/392/2015-56, napadnutým uznesením uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že pripustil, aby namiesto doterajšieho žalobcu FINIMO, a.s., Mlynské Nivy 54, Bratislava, IČO: 31 384 277, vstúpila do konania INFORAMA, a.s., Mlynské Nivy 54, Bratislava, IČO: 35 729 864. Druhým výrokom zároveň odmietol odvolanie INFORAMA, a.s., Mlynské Nivy 54, Bratislava, IČO: 35 729 864.

6. V odôvodnení napadnutého uznesenia odvolací súd uviedol, že Ústavný súd SR pri výklade ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O. s. p. v spojení s § 109 ods. 1 Exekučného poriadku, prisvedčil sťažovateľke (obchodnej spoločnosti FINIMO a.s., Mlynské Nivy 54, Bratislava), že pokiaľ dôjde k zastaveniu exekučného konania z dôvodu uspokojenia pohľadávky oprávneného iným spôsobom ako splnením pohľadávky, v konaní o tzv. poddlžnickej žalobe, stratí oprávnený aktívnu legitimáciu bez ohľadu na to, v akom štádiu sa uvedené konanie nachádza a obnovuje sa v plnom rozsahu aktívna legitimácia povinného (veriteľa pohľadávky). Právoplatné uznesenie o zastavení exekučného konania, tak možno v konaní o poddlžnickej žalobe považovať za právnu skutočnosť, s ktorou je spojený prechod práv a povinností z oprávneného (žalobcu) na povinného tak, ako to predpokladá § 92 ods. 2 a 3 O. s. p. Nepripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu, by v danom prípade malo v podstate právny následok porovnateľný s neuplatnením práva na zaplatenie pohľadávky oprávneným prostredníctvom poddlžnickej žaloby v súlade s § 109 ods. 2 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého oprávnený zodpovedá povinnému za škodu, ktorá by mu tým prípadne vznikla. Uvedený výklad, tak podľa názoru Ústavného súdu SR, zohľadňuje i ochranu záujmov povinného, ktorý by v okolnostiach danej veci v dôsledku uplynutia času mohol stratiť oprávnenie úspešne uplatniť svoju pohľadávku proti svojmu dlžníkovi (poddlžníkovi), resp. by sa jeho právo oslabilo. Pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu v konaní o poddlžnickej žalobe, by tak mohlo znamenať jedinou právnu cestu k uplatneniu pohľadávky povinného voči poddlžníkovi. V tejto súvislosti Ústavný súd SR prihliadol aj na účel exekučného konania, ktorým je ochrana práv povinného, ako aj tretích osôb pri nútenom výkone exekučných titulov, čo je súčasným prejavom právneho štátu a legitímnym produktom toho, že proces exekúcie je predmetom štátnej regulácie. Preto pri výklade procesných, ale aj hmotnoprávnych inštitútov týkajúcich sa vykonávacieho konania je v prvom rade potrebné posudzovať či tento výklad umožňuje naplnenie účelu konania. Možnosť zmarenia uplatnenia pohľadávky povinného za situácie, že sa mu vstup do skôr začatého konania o poddlžnickej žalobe neumožní, by tento účel naplniť nemohlo.

7. Odvolací súd zároveň uviedol, že odvolanie obchodnej spoločnosti INFORAMA, a.s., Mlynské Nivy 54, Bratislava, odmietol pretože tento nepodal návrh na zmenu účastníka a účastníkom konania sa stáva až právoplatnosťou tohto uznesenia. Odvolací súd dodal, že odvolanie v zmysle § 201 ods. 1 O. s. p., môže podať len účastník alebo vedľajší účastník.

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktoré odôvodnil ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ C. s. p. Podľa dovolateľa napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa

odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, ako aj od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolateľ poukázal na Nález Ústavného súdu SR zo dňa 8.6.2016, č. k. I. ÚS 377/2016-34, z ktorého vyplýva, že poddĺžnícka žaloba je žalobou výsostne procesnou, pretože vzniká iba na základe procesného vzťahu založeného týmto konaním medzi súdom, oprávneným, povinným a dlžníkom povinného. Oprávnený na základe svojej formálnej vecnej aktívnej vecnej legitímácie, nemôže na úkor povinného uzavrieť s jeho dlžníkom, pokiaľ ide o pohľadávku zasiahnutú exekúciou ani zmier, ani odpustiť jej zaplatenie. Dlžník povinného nemôže na úkor prikázanej pohľadávky uplatniť svoje nároky voči oprávnenému, ako napr. navrhnúť započítanie svojej pohľadávky voči oprávnenému a podobne. Na druhej strane, oprávnený musí včas uplatniť pohľadávku, t. j. nepripustiť jej premlčanie, lebo inak zodpovedá objektívne za škodu, ktorú by tým spôsobil povinnému. Dovolateľ zdôraznil, že oprávnený neuplatňuje poddĺžníckou žalobou svoju hmotnoprávnu pohľadávku voči dlžníkovi, ale len svoje exekučné právo na uspokojenie svojej pohľadávky, čo je však možné iba po dobu trvania exekúcie. Ak je exekúcia právoplatne zastavená, toto exekučné právo oprávneného zaniká. Súd na to musí prihliadať z úradnej povinnosti a poddĺžnícku žalobu zamietnuť. Dovolateľ poukázal na to, že z povahy veci je vylúčené, aby v poddĺžníckom spore došlo po zastavení exekúcie k zámene účastníkov podľa § 92 ods. 2 O. s. p., v rámci ktorej by žalujúceho oprávneného proti žalovanému poddĺžníkovi nahradil povinný, ktorému inak aj počas exekúcie svedčila aktívna vecná legitímácia proti svojmu dlžníkovi. Z týchto dôvodov sa dovolateľ domnieva, že krajský súd nerozhodol správne a vec nesprávne právne posúdil, ak postupoval na základe Nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 13.1.2016, č. k. I. ÚS 392/2015-56, ktoré v ďalšom svojom neskoršom Náleze zo dňa 8.6.2016, č. k. I. ÚS 377/2016, Ústavný súd SR považoval za rozhodnutie per incurium.

10. Dovolateľ zdôraznil, že na zámenu účastníka konania možno vyhovieť len v takom prípade, ak sú preukázané formálne podmienky pre takýto postup. Žalovaný preto navrhuje, aby dovolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že návrh žalobcu zamietne. Prípadne napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Žalovaný si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

11. Žalobca vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 8.6.2016, sp. zn. I. ÚS 377/2016, nie je Nálezom ako uvádza dovolateľ. Ide o uznesenie, ktoré bolo vydané po predbežnom prerokovaní veci na neverejnom zasadnutí bez toho, aby sa ústavný súd so sťažnosťou žalobcu zaoberal a rozhodol o jej merite. Ústavný súd neskôr sťažnosť žalobcu odmietol ako zjavne neopodstatnenú a argumenty sťažovateľa, týkajúce sa v sťažnosti napádaných rozhodnutí, ponechal bez komentára. Žalobca zdôraznil, že výsledkom riadne prerokovaných sťažností predložených ústavnému súdu, sú Nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 382/2015, III. ÚS 157/2016, II. ÚS 444/2016, II. ÚS 543/2016, v ktorých ústavným súdom vyslovený právny názor, je všeobecne akceptovaný právnou praxou, vrátane rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR. Žalobca má za to, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí, neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe. Žalobca preto navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie žalovaného odmietol ako nepripustné, prípadne ho zamietol ako nedôvodné a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal spor a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok bol podaný osobou, ktorá na to nie je oprávnená, preto je potrebné dovolanie odmietnuť (§ 447 písm. b/ C. s. p.).

13. Dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania neobmedzuje len na objektívne podmienky prípustnosti, ale skúma aj podmienky subjektívne. Aby najvyšší súd mohol pristúpiť k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, je potrebné ustáliť záver o naplnení oboch týchto aspektov.

14. Vo vzťahu k naplneniu subjektívnej podmienky prípustnosti dovolania je zásadným posúdenie, či dovolanie podala sporová strana, v ktorej neprospech bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.). Právo na podanie dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nemá ten účastník (teraz strana, pozn. dovolacieho súdu), ktorý týmto rozhodnutím nebol dotknutý na svojich právach (R 40/1993). Nie je pritom právne významný subjektívny názor sporovej strany o spôsobenej ujme, ale objektívne zistenie, že mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie skutočne ujmu sporovej strane privodilo a spôsobenú ujmu je možné odstrániť zrušením tohto rozhodnutia.

15. Predmetom rozhodnutia odvolacieho súdu v časti napadnutej dovolaním, bol návrh žalobcu na pripustenie zmeny subjektu na strane žalobcu, pričom zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie, bolo odvolacím súdom zmenené tak, že odvolací súd návrhu žalobcu vyhovel a zmenu na strane žalobcu pripustil.

16. Podľa aktuálnej právnej úpravy (§ 80 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj podľa právnej úpravy účinnej v čase podania návrhu žalobcom (§ 92 ods. 2 a 3 O. s. p.), na zmenu subjektu na strane žalobcu nie je potrebný súhlas žalovaného. Keď právna úprava ingerenciu žalovaného vo forme udelenia súhlasu s takouto zmenou nepredpokladá, je možné dospieť k záveru, že či už pripúšťajúce alebo zamietajúce rozhodnutie o takomto návrhu žalobcu, nie je spôsobilé privodiť žalovanému ujmu na jeho právach a ani prípadné úspešné uplatnenie opravného prostriedku proti takémuto rozhodnutiu postavenie žalovaného ako sporovej strany nezlepší.

17. Aj v doterajšej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu bol vyjadrený názor, že predpokladom pre vyhovenie návrhu v zmysle § 92 ods. 2 a 3 O. s. p. (teraz § 80 C. s. p.), je preukázanie formálnych podmienok (že nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práva na iného, ďalej že sa táto právna skutočnosť týka práva alebo povinnosti doterajšieho účastníka konania, že táto skutočnosť nastala po začatí konania, a napokon, že nadobúdateľ práva súhlasí so vstupom do konania, ak má nastúpiť na miesto doterajšieho navrhovateľa).

18. V štádiu, pri ktorom súd posudzuje splnenie predpokladov uvedených v bode 17 tohto rozhodnutia, skúma tvrdenia, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť takéhoto procesného návrhu, len z hľadiska ich možnosti (spôsobilosti) vyvolať tvrdený právny účinok - prevod alebo prechod práva na iného. Osobitne treba podčiarknuť, že posúdenie toho, či k prevodu alebo prechodu práva skutočne došlo, je vyhradené až rozhodnutiu vo veci samej - pri skúmaní vecnej legitímácie účastníka konania (viď rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. februára 2008, sp. zn. 3Cdo/251/2006). Otázkou, či tvrdené právo (povinnosť), ktoré malo byť prevedené alebo malo prejsť na iného, tu naozaj je alebo či skutočne bolo prevedené, sa súd nezaobera, lebo sa týka už posúdenia veci samej, ku ktorému sa vyjadruje len v rozhodnutí vo veci samej. Ten, kto návrh podáva, je povinný tvrdiť rozhodné okolnosti a nesie nepriaznivé následky vyplývajúce z toho, že nebudú v konaní zistené (viď rozhodnutie najvyššieho súdu z 27. novembra 2007, sp. zn. 4Cdo/113/2006). Úlohou konajúceho súdu je v prípade obdobného návrhu na zmenu subjektov na strane žalobcu, skúmať splnenie formálnych predpokladov a aj prípadné nesprávne rozhodnutie v tejto veci (t. j. že prevod alebo prechod práva nenastal a napriek tomu bolo rozhodnuté o pripustení zmeny žalobcu, za predpokladu, že pôvodný žalobca aktívnou vecnou legitímáciou skutočne disponoval, inak by procesným výsledkom konania malo byť bez ohľadu na zmenu žalobcu zamietnutie žaloby), nie je spôsobilé privodiť ujmu žalovanému, keď uvedený postup by mal znamenať procesný úspech v spore žalovaného, premietnutý do zamietnutia žaloby, z dôvodu absencie aktívnej vecnej legitímácie (nového) žalobcu.

19. Súčasťou rozhodovania o návrhu na zmenu subjektov na strane žalobcu, teda nie je prejudikovanie rozhodnutia vo veci samej v časti vecnej legitímácie žalobcu, ale len posúdenie žalobcom tvrdených skutočností opodstatňujúcich ním navrhovanú zmenu z hľadiska toho, či tieto skutočnosti po formálnej stránke môžu spôsobiť prevod alebo prechod žalobcom tvrdených práv.

20. Je preto možné uzavrieť, že žalovanému nebola napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu spôsobená ujma, preto nie je osobou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

21. Keďže najvyšší súd pri skúmaní subjektívnej podmienky prípustnosti dovolania dospel k vyššie uvedenému záveru, bolo potrebné dovolanie žalovaného ako podané neoprávnenou osobou podľa § 447 písm. b/ C. s. p., odmietnuť.

22. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 453 ods. 1 C. s. p. v spojení § 255 ods. 1 C. s. p.). Podľa § 262 ods. 2 C. s. p., o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

23. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.